

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POLSKO-ROSYJSKI
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

Redakcja i Administracja: **WYDZIAŁ** ul. ALMA Nr. 25. — TELEFON Nr. 26. Redaktor lub jego zastępca: **Przemysław Kozłowski** (nie odpowiada za opinie wyrażone w artykułach). Właściciel: **Przemysław Kozłowski**. Wypis: 3 kpl. i portrety za kop. 20. Na 4 kpl. po kop. 80. Redakcja: **Przemysław Kozłowski**. Zmiana adresu kop. 20. Opłata za ogłoszenia: 10 kpl. 100 kpl. 200 kpl. 300 kpl. 400 kpl. 500 kpl. 600 kpl. 700 kpl. 800 kpl. 900 kpl. 1000 kpl. Za dostarczenie prospektów lub reklam po 8 rubli od 1000 egzemplarzy.

Agencja: w Białym, Noworodoku, Mysłowicach, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie.

Cena pojedynczego egzemplarsa kop. 2.

Kinematograf „CORSO” w Częstochowie II Aleja 27 tel. 6-69 róg Teatralnej.

Program od piątku 13 do niedzieli 15 listopada (łącznie)
ŻNIWO WOJNY dramat na tle walk wojsk francuskich W głównej roli artysta „Comedie Francaise” p. Capellani.
Król angielski Jerzy V na paradyzie wojsk w przededniu wojny.
Ludwik XIV i Fouquet Wspaniały dramat historyczny. Kostiumy skoplowane ze współczesnych portretów Zdjęto na miejscu zdarzenia w Wersalu i okolicach.
Dramat w rodzinie robotniczej | **Fryc na maskaradzie** (znak. kom.) | **Wyrób stali** (z stat.)
Do obrazów przygrywać będzie koncertowa orkiestra. Początek o g. 5 p. p., w niedziel. 3 p. p. Ceny miejsc znizone.

TEATR „ODEON” w Krakowie ul. Mickiewicza 10

Program od soboty 14 do środy 18 Listopada 1914 roku.
Córka Powstańca (dramat) na Filipinach
ZBRODNIARZ (dramat) Ołkocie Engaudyn (podróżnik) Fatalna peruka (komedya) Wieszcza kwiatów (balet) Księżniczka (komedya) Kronika Gaunton'a (z natury)
Jenerał Zyliński w Częstochowie 1914
BIEDNY GARBUSEK (dramat) Hej szlifierzal! (komedya) Mieszkanie do wynajęcia (komedya) Sen wędliniarza (komedya) Balet napowietrzny (w kolorach)
Ceny miejsc znizone: 25, 20, 10 kop. Dzieci 15, 10 i 5 kop. Początek przedstawień o godzinie 5-jej, koniec o 9-jej wieczór.

Wojna Rosji z Turcją.

Antagonizm turecko-rosyjski datuje się przeszło od dwóch wieków. Do czasów Piotra Wielkiego Rosja, oddzielona od Turcji Polską, chanatami tatarskimi i wołnym jaszczem Kaukazu, nie miała bezpośrednich wojennych zatargów z państwem Osmanów. Nie walczył z Turcją także Piotr Wielki, mimo że przewidywał zbrojne z nią starcia, pragnął ich i w tym kierunku układał daleko sięgające plany, znane jako testament bałkański. Plany te zrealizowali jego następcy. Obecna wojna turecko-rosyjska jest siódmą z rzędu.
Pierwsza rozpoczęła się w roku 1737, za panowania cesarzowej Anny, a właściwie za rządów i z inicjatywy wy Municha Rosja prowadziła ją w porozumieniu z Austrią, wojska rosyjskie zdobyły Azow i Oczaków (nad Morzem Czarnym), pobity turków pod Stawoczanami i zajęty Chocim. Rychno wówczas zawarło pokój przez Austrię w Belgradzie pozabawilo Rosję owoców tej wojny. Czując się jeszcze za słabą do dalszego prowadzenia jej na własną rękę, zmuszona była wrócić Turcji zdobytą terytorję; zatrzymało jedynie Azow.
Pośrednią przyczyną drugiej wojny Rosji z Turcją stała się ówczesna polityka Rosji w Polsce, a właściwie sprawa konfederacji barskiej, popieranej przez Portę. Wojna ta rozpoczęła się w roku 1768. Trwała lat sześć i skończyła się porażką dla Rosji; pokójem w ówczesnym Kuczuku-Kajnardży (dziśżejsza Odessa). Rosja otrzymała porty Keret i Jenikale, prawo wołnej żeglugi na wszystkich wodach, oraz „wyzwolenie” wszystkich chor i chanatów tatarskich, na Krymie, w Besarabii i nad Kubanią z pod zwierzchnictwa Turcji. Hordy te właściwie już wówczas były we wszytkim zależne od Rosji, lecz wcielenie Krymu nastąpiło dopiero w roku 1793.

kóra zagrała jej dzisiaj: koalicja Anglii, Francji i Rosji. Zjednoczona flota tych 3 mocarstw zniszczyła też flotę turecką w bitwie pod Nawarynem. Lecz podczas, gdy następnie Anglia i Francja ograniczyły się rzeczwiście tylko do akcji, mającej na celu oswoobodzenie Grecji, Rosja na własną rękę prowadziła wojnę, czy to zdobywczą, Rosyjski feldmarszałek Dybiecz przekroczył Dunaj i Brankany i zajął Adrianopol, aby tam w roku 1829 podyktować warunki pokoju. Rosja otrzymała pas ziemi po obu stronach ujścia Dunaju; część Armenii, nadto przyznano jej protektorat nad dzisiejszą Rumunią, czyli księstwami „naddunajskimi”.
Znaczną część tych zdobyczy odebrała Rosji piąta wojna z Turcją, wojna krymska Anglii i Francji sprężystej, że zbytni rozrost potęgi rosyjskiej na wschodzie zagrażała ich interesom. Gdy więc Nikolaj I. planował nową wyprawę przeciwko Turcji, stanęły po jej stronie, wysyłając swoje armie i floty na Krym, pod Sewastopol. W pokój, a raczej na kongresie paryskim, Rosja zmuszona była zręczyć protektorat nad Rumunią i wogóle nad wschodnimi chrześcijanami, odstąpić na rzecz Rumunii okręg zachodnie Besarabii oraz zobowiązać się, że na morzu Czarnym nie będzie utrzymywała floty większej, niż turecka, że nie będzie na wybrzeżach tego morza zakładała arsenałów floty.
Do ostatnich dwóch warunków Rosja się nie zastosowała. Powoli, lecz bez przerwy, przygotowywała się do nowej akcji wojennej przeciw Turcji, do której też znalazła powód już w roku 1877, w walkach Serbji i Czarnogóry z Turcją oraz w powstaniu bułgarskiem. W tej szóstej z rzędu wojnie turecko-rosyjskiej armie rosyjskie dotarły pod Konstantynopol, a w Azji w głąb Armenii. Pokój, zawarty w San Stefano, pozabawilo Turcję wszystkich niemal prowincji europejskich. W obronie Turcji tymczasem wystąpiła Anglia. Działła flota angielskiej na morzu Marmara ocalała Konstantynopol, a zwolany następny kongres berliński zredukował zdobycze i plany Rosji do połowy Testamentu Piotra Wielkiego, tym razem nie został jeszcze zrealizowany.
Dzisiaj rozpoczęła się siódma wojna turecko-rosyjska — w odmiennych warunkach. Przebieg jej i wynik związany jest ściśle z obzrytymi walkami w środkowej Europie.

Chwila obecna.

Komunikaty.
Naczelne Dowództwo Wojsk zawiadania, że na granicy wchoduto pruskiej pod Eykundan i na południe Eykundan, na wachód odcińkowi lejzoru rozwinęły się ponowne walki, które jeszcze nie daly rezultatu.
Biuro Telegraficzne Wolffa komunikuje: Sztab generalny armji kaukaskiej donosi: W okolicy Koopryko

Polski język w Austrii.

Gazety czeskie dowiadują się z Wiednia, iż w tych dniach sankcja cesarska otrzymała nowa, już na początek roku bieżącego przez sejm krajowy przyjęta ustawa, postanawiająca, że języki polski i czeski uważać należy za obowiązujące we wszytkich szkołach realnych (średnich) na Śląsku austriackim i na Morawach. „Osławskie Listy” dodają do tego, iż rząd nie uczynił tego z przyjaźni dla Słowian, austriackich, ale tylko po to, żeby inteligencja niemiecka, znając języki słowiańskie, miała tym sposobem ułatwiony wstęp do wszystkich urzędów krajowych i państwowych.

Na Kaukazie.

Pisma śląskie piszą, że główna kwatery turecka donosi, że wojska posiadają się naprzód i zaczepiają wojska rosyjskie, pomimo śniegu i mgły.

Upadek Tsingtau.

Do cesarza Wilhelma II i sekretarza marynarki głównego admirała von Tirpitz wysłował prezydent parlamentu Kaempff telegramy z powodu upadku Tsingtau z wyrazem żalu i nadziei zwycięstwa. Otrzymał odpowiedź, w której cesarz chwali bohaterstwo załogi i wyraża również nadzieję zwycięstwa.

Polscy żydzi w Czechach.

Czeska gazeta „Pozor”, omawiając fakt, iż wielu ucieleńników polskich z Galicji mówi w miastach morawskoczeskich po większej części po niemiecku, dodaje, że chodzi przytom prawie wyłącznie o galicyjskich żydów, którzy w Galicji podsywają się pod narodowość polską, a na Morawach i Czechach chcą uchodzić za Niemców. Z czeskiej strony dopiero teraz pozuano się na tem, i oddał Czesi jak najwyraźniej różnicą między Polakami a tak zwanymi żydami „polskimi”.

Serbja.

Francja użytyła dalsze 60 milionów franków pożyczki w zlocie, które dostarczono już przez Saloniki do Nitu. Na tej samej posiedzeniu skupczył prezes ministrów Pasioz przedstawił stan rzeczy. Odybyła narady rada koronna pod przewodnictwem następcy tronu; udział brał w radzie także przedstawiciel Czarnogórza i posol rosyjski.

Zamknięcie Uniwersyte-tu Jagiellońskiego.

W wiedeńskim „Kurjerze Polskim” rektor uniwersytetu Krakowskiego ogłosił w związku na obecne stosunki w miejsce zapis studentów na rozpoczynające się obecnie półroczce wogóle się nie odbędzie. Zresztą większość młodzieży polskiej stuzi wojskowo.

Zakaz języka polskiego.

Jak pisze szlaska „Gazeta Ludowa” do gazety czeskiej „Wenkov” dochozą z Wiednia, iż tamtejsze władze pocztowe odmawiają przyjęcia depesz napisanych w języku polskim lub czeskim. Nawet całkiem niepolitycznych depesz kondolacyjnych lub gratulacyjnych w języku polskim i czeskim nie przyjmują się.

KRONIKA

Ogłoszenie.

Rekwizycje t. j. zabieranie koni, żywności i paszy, przedmiotów użytku albo materiałów surowych wszelkiego rodzaju bez zapłaty za strony wojsk przez podoficerów i żołnierzy surowo się zabrania.

Jeżeli rekwizycja jest rzeczywiście potrzebna, to może być dokonywana tylko przez oficera, urzędnika wojskowego lub zastępcę oficera, a mianowicie w zamian kwitu, w którym jest dokładnie wymieniony przedmiot, właściciel tak również wartość przedmiotu.

Wykraczający przeciwko powyższemu podlegają karze, jak za grabież.

Łudność obowiązana jest wszelkie uchybienia przeciw temu mojemu rozporządzeniu niezwłocznie meldować najbliższemu oficerowi, patrolowi lub posterunkowi z podaniem świadków albo innych dowodów w celu natychmiastowego ustalenia osobistości sprawców i pociągnięcia ich pod sąd wołenny.

Częstochowa, dnia 14 Listopada 1914.

Komendant miejscowy
Hrabia von CARMER

I Częstochowska Loteria na Oczekanie pomocy.

Wzorem klasycznej Loterii Królestwa Polskiego ciągnięcie I Częstochowskiej Loterii na rzecz Doradźni pomocy odbędzie się w ten sposób, że w jednej urnie umieszczone zostaną trzy, w drugiej zaś same wygrane. Ciągnąć losy będą odferty sirotki z Tow. Opieki nad bezdomnymi dziećmi oraz dwie z żydowskiego schronienia dla sierot i kalek.
Ciągnięcie odbędzie się w Magistracie, podczas którego obecni będą przedstawiciele prasy, Strazy ogniowej ochotniczej, Stow. Handlowców, Tow. Kredytowe miejskiego, Stow. Rzem.-przemysłowego chrześcijańskiego, Stow. Zrzeszenia żydowskiego, Ogniska Robotniczego i innych.
O dniu ciągnięcia nastąpi oddzielne ogłoszenie.

W sprawie pieczywa.

Od jednego z właścicieli piekarni w Częstochowie otrzymano listy w sprawie niemał codziennie na lamach pism miejscowych poruszanej — list następujący:
Stanowią Panię Redaktorze! Od pewnego czasu ukazuje się słanne artykuły o braku i drożyznie chleba, a w dodatku i o oblicze niewypiekonym. — Otóż o miało miejsce. Pan Ludwik Królkowski kupił w moim

